

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikáliích Ludevíta Fleischera v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Nakladatel :

Ludevít Fleischer.

Stručný dějepis varhan.

(Pokračování.)

Vynalezení *pedálu* rozšířilo se tak rychle do všech zemí, že již roku 1475 v Norimberku, 1483 v Erfurtu, 1493. v Bamberku, kdež Rotenbürger 1475 klávesnici rozmnožil, zmenšil, malé klavesy slonovou kostí, dlouhé ebonovým dřevem obložil, jakož i v Brunšviku a i na jiných místech ještě *pedální klávesnice* vystaveny byly. Ještě více získaly varhany v tomto století na dokonalosti tím, že ve vzduchotruhlách (Springlade) a sice v Nizozemsku odloučení rozličných hlasů vynalezeno bylo. Odloučení hlasů mělo pak vynález flétnových a jazýčkových hlasů za následek; povstalyť homolovité a přikryté píšťaly rozličných rozměrů a forem; hledělo se také na správnou intonaci.

Píšťaly, které se druhdy z kovu a olova lily, zhotovovaly se ze stříbra, cínu, varhanního kovu, plechu, papíru, hlíny a z rozličných druhů dřev; avšak brzy se poznalo, že cín, varhanní kov a dřevo nejprůměrnější materialie k zhotovení píšťal jsou, a z té příčiny až dosud se jich užívá.

Těž se zlepšilo *ladění*; *chorový tón* ustanoven jest co pravá výška k doprovázení zpěvu za měřítko všeobecné; rozmnoženy byly vždy víc a více klavesy.

Jazýčkové hlasy vycházely z nátrubků stávajících dechových nástrojů, jejichžto lístky (jazýčky) svou vibrací tón vydávaly; slovem, v stavění varhan činily se tak značné pokroky, že již v 16. století mistrovské kusy téhož druhu se nalezaly, o čemž až dosud stávající varhany v Bernavě, které roku 1575 vystaveny byly, patrného svědectví podávají. Obsahují 60 přiměřeně disponovaných hlasů a zadní positív. Manuální klávesnice obsahuje 48 klávesů, od C D — tříčárkovanému e; pedál od jednočárkovaného C—d 26 klávesů, 4 měchy, každý 12' dlouhý a 6' široký. Základ jest sice velmi úzký; avšak píšťaly jsou co do dobroty kovu a správného tónu, jakož i co do práce vůbec tak výtečné, že se až dosud za mistrovský kus považovati mohou.

Podobné varhany zhotoveny byly r. 1585 v Gdánsku, r. 1590 v Rostoku, v kterýchžto letech Is. Compenius *Doiflélu* vynalezl. I v Čechách byly téhož času výborné varhany.

Král Rudolf II., tento podporovatel věd a umění, dal

r. 1589. v metropolitním chrámě *nadherné varhany* vystavěti, které pro svou dokonalost velice obdivovány byly.*)

V Holandsku a Sasích odstraněna byla nejprve *latinská pojmenování* varhanních hlasů a dala se jim holandská neb německá jména a rozeznávaly se dle míry na stopy, dle délky píšťal a dle výšky tónu.

V 17. století blížily se varhany svému zdokonalení ještě více. *Henning* vynášel *měch napínací* (Spannbalg), který se 8, 10 a 12' dlouhý a 4, 5—6' široký zhotovoval, *Förner* váhu na vážení vzduchu a *Werkmeister* stejně se vznášející teploturu.

(Dokončení.)

Choron a jeho žačka.

Novela od Adama Krasiňského.

Do počtu ústavů, které za svoje trvání restauraci francouzské co děkovati mají, přičítá dlužno i školu klassické hudby řízením Alexandra Chorona. Škola ta trvala krátký čas, neb toliko od r. 1816 až do r. 1830 působila blahodárně na ruch a pravé, nezkažené zásady v umění hudebním. V r. 1826, v němž povídka naše počíná, byl Choron 50 let stár. Byltě malého vzrůstu, silného těla a měl lisinu na hlavě. Rysy tváře jeho byly jemné, pohled živý, pln lahodnosti, časem i pohrával mu kol úst ironický úsměv. On nechodil zvolna, ale běhal, skákal zpívaje neb hvízdaje sobě rozličné melodie; chvílemi se vzpřimil, jakoby o něčem přemýšlel, načež hbitě dále kráčel a nežli k cíli svému došel, několikráte podobným

*) V Čechách byly však již mnohem dříve varhany. Znamenitý děkan Vitus dal již r. 1255 nové varhany v metropolitním chrámě v Praze zhotoviti. Pokračovatel Kosma praví o tom výslovně: „Eodem anno (1255) organa nova facta sunt in ecclesia Pragensi, quae constituerunt XXVI. marcas argenti, sed perfecta sunt futuro anno tempore quadragesimae.“ Toto svědectví, ježto je nejprvnější v české historii a nás o užívání varhan v českých chrámech poučuje, dokazuje patrně, že se tohoto nástroje teprv v XIII. století v Čechách užívalo, ačkoliv se lze domýšleti, že varhany již v XII. neb dokonce v XI. století v Čechách byly, jelikož se v tomto svědectví o nových varhanách mluví, a tedy se starší nástroj předpokládati může.

spůsobem odpočíval. Všechny jeho pohyby byly čilé, mluvil rychle, často udeřil se do čela, jako by chtěl probuditi mysl v hlavě své, jejíž pomoci se dovolával. On byl posléze člověk učený a majetníkem rozsáhlých polností. Náuce hudební počal vyučovati v kollegium de Juilly a to hlavně k vůli svým rodičům a vrozené náklonnosti své k hudbě, již nemohl v sobě potlačiti. Vyučování hudbě, jež v 25. roku svého žití započal, vedl i nyní dále, ačkoliv při pokročilém stáří síly jeho nebyly tak pružné, jako v letech dřívějších. On potřeboval vezdy největší tichost a úplnou rozvahu, by se seznámil s nejjednoduššími kombinacemi harmonie, jichž povždy s bází užíval; za to ale vynikal hlubokým citem pravým poznáním pravdy svědomitostí v užití sil duševních, úplnou znalostí dějin hudby a především bystrostí v poznání pravého dobra. Dle své vlastní povahy, jakož i přesvědčení nabytého vědou, oblíbil si Choron hlavně starší školu vlašskou: Scarlati a Allegri Palestrina byli jeho bůžky. Dle nich uspůsoboval své učně, přikázal jim zpívati ty jasné melodie, prosté všech nudných ozdob i bohaté na neporovnatelnou krásu a lahodnost, při nichž zpěvák odkázán jsa toliko na svou vlastní umělost, zápasiti musí s tím většími obtížemi, an všechny spočívají výhradně na citu, a tudíž na pouhém přednesu bez všech zevnějších efektův. Choron neseznav nikdy u sebe nadbytek dojmu, bez něhož se žádný umělec neobejde, zapomněl se v chvílovém zápalu, házel rukama, zpíval, smál se, plakal, neohlížeje se na to, zdali ve svém vlastním příbytku neb v salonu ministra se nachází. Co se jeho vrozené povahy týče, byl úslužný, příjemný v chování, spanilomyslný a hotov pomoci každému radou neb i penězi. Miluje své žáky, byl též od nich zbožňován a doveda je udržeti v neustálém nadšení, seznal i rozvinul povždy náležitě jejich schopnosti. Zajisté nebyl nikdo tak vášnivě oddán svému povolání, jako Choron. Byl mu oddán duší i tělem, což i stvrzuje předčasná smrt jeho, pocházející ze zármutku nad tím, že rád červencový odepřel jeho škole svou péči. On zařídil každý rok výlety po kraji, navštěvoval všeliké privátní ústavy i školy a všude žádal učitelstvo oněch ústavů, by mu představena byla mládež, z níž pak pro sebe žákův vybíral. Prikazoval jim zpívati solfeggio, a když některý zaleknutý školák neporozuměl, oč se zde jedná, pak mu předložil jakou koliv písničku. Po svém návratu do Paříže v průvodu několika tuctů dětí na cestě nasbíraných seznámil je se svými staršími žáky a nazýval je *nadějí Francie!*

Mezi mládeží, tuto školu navštěvující, získali si nejvíce příchýlnost Chorona: *Dupres*, operní zpěvák, který již v 16. roku svého žití vznešeným přednesem svého *canto spianato* slávu sobě vydobyl; *Boulanger-Küntze*, pozdější profesor zpěvu v Paříži, *Vachon* i *Scudo*. Každý z nich měl schopnosti vzláštného druhu, kteréž Choron nejen dobře ocenil, nýbrž i dale vypěstil. Již několikráte dostalo se mu veliké úcty a pochvaly, ale povždy se o ně rozdělil s nejlepšími svými učni, neb jak je sám nazýval, čtyřmi evangelisty.

Jednoho dne vrazil Choron polekaný do ústavu a zavolal své miláčky.

„Pánové“ — pravil k nim — „smutné vám přináším zprávy. Nynější ministr jest sesazen! Jeho místo nastoupí p. Lauriston, jenž chce zavřít naši školu. Ztěží mě ještě

povoleno bylo, by nás aspoň vyslyšel. Pojdme dnes večer k němu. Od tohoto večera závisí naše budoucnost! Jest nevyhnutelně zapotřebí, byste mu zazpívali, co nejlépe umíte. Nu, uvidíme, p. Lauristone, zdali se stane po Tvé vůli! Jen směle a všechno se k našemu prospěchu rozluští. — Vyčistěte sobě nyní svůj šat, knoflíky i boty, hodně se najezte, na večer dostanete k roznění fantasie kalíšek vína.“

V ustanovený čas odebrali se oblíbení chovanci Chorona i se svým ředitelem, každý máje svazek not pod paždí, k ministroví. Přejdouce ulici Mont-Parnasse, zaměřili k paláci ministra v ulici Grenelle-Saint-Germain. Srdce jim mocně počalo bít, když sloužící oznamoval: „Pan Choron se svými chovanci.“ Vešli do prostranného, hostmi naplněného sálu.

„Jen tito jsou Tvoji učňové?“ ozval se mužný hlas ministrův.

„Ne pane, to jsou moji nejlepší žáci, naděje Francie!“

„U kata,“ zvolal se smíchem p. Lauriston.

„Suď sám, pane můj,“ odvětil Choron. „Zde jest *amoro* (*Duprez*), zde opět *mezzo-carattere* (*Boulanger*), tu *gracioso* (*Vachon*) i *buffo cantante* (*Scudo*).“

„Jak poznávám, zastoupeny jsou v škole tvé všechny povahy i talenty.“

„Ano, ano všechny talenty,“ jásal Choron, „to se hned ukáže!“

Duprez a *Scudo* počali dueto *Bella nice*. *Panseron* doprovázel na pianě. Po uplynutí několika taktův rozlehl se ohlas spokojenosti:

„Výborně — překrásně!“

„V pravdě výborně — překrásně, ba božsky!“ vzkřikl Choron se slzami v očích. „Ještě jednou milé dítky, vy ochráněná cti Francie!“

Šťastně skončil se večer u ministra. Choron odešel radostí opojen ze sálu. Škola jeho nebyla uzavřena! —

Takový byl stav hudebního ústavu tohoto pod správou p. Chorona v době, k níž přičísti dlužno tuto událost.

* * *

Mladý člověk přecházeje v krásný den srpnový ulice tichého předměstí Saint Germain v Paříži, uzřel dívčinu as 12iletou, která se brodila v nečisté, ulici stékající vodě, zpívajíc sobě při tom veselé písně národní. Při poslední slabice vydala sopránové A tak čistě a důkladně, že se až onen mimojdoucí znalec zachvěl.

„Zpíváš ráda, moje divčinko?“

„Někdy, pane.“

„Zdali pak víš, že máš velmi pěkný hlas?“

„V skutku?“ zeptalo se děvče, tulíc se čtveračivě k pánovi.

„Znáš hudbu?“

„Ne, pane.“

„A chtěla bysi se hudbě naučiti?“

„O! zajisté — ale nemám peněz.“

„Jsou u nás školy, kde se zdarma vyučuje; nuže chceš-li —“

„O! chci, chci z celého srdce!“

„Bydlíš daleko odtud?“

„Několik krokův.“

„Doved' mne k svým rodičům.“

Neznámý odkvapil s poskakující dívkou do blízkého domu. Vejde do jízby, v které panovala největší nouze, tam našel matku své průvodkyně, an právě u okna šila. Tato zdvořile i s úctou jej přivítala. Z rozmluvy, jež se nyní rozpředla, dozvěděl se, že ona ženština jest jediná opatrovatelka čtyř dítek, vesměs té podobných, co na ulici byl potkal. Upozorniv na schopnosti dcery, radí, aby se starala, by na zmar nepřišla. Matka poukazujíc na svou bídu, lituje, že nemůže dceři své vzdělání poskytnouti, načež jí neznámý přislíbí, že bude hledět, aby přijata byla do školy, kde se zpěvu vyučuje, začež od matky tisícerými díky a požehnáním obdařen byl. A tak odchází neznámý i mladé děvče, potěšeni šťastným losem k ulici Mont-Parnasse.

Růžena Niva, tak se nazývala nynější žačka ze školy Chorona, byla slušného vzrůstu, hubeného, poněkud neohrabaného, ale pravidelně rostlého těla. Její tvář byla živá, rysy charakteristické, oko černé a ohnivé, trochu velká ústa krásil často ušlechtilý úsměv. Se stránky duševní bylo to u ní trudnější. Její rozpustilost, roztržitost a neposlušnost musely se vykořenit. —

Niva v pravdě zajímala p. Ramiera, svého dobrodince a učitele ve škole Chorona. Jeho šlechtná duše nemohla snést, aby tak slíčný tvor boží zahynouti měl nepříznivým osudem. P. Ramier zavázal se svatosvatě, že lepší budoucnost jí opatří. S počátku puzen vlastní láskou k věci dobré, postaral se o přijetí Růženy do ústavu, posléze ale přijal tento cit na sebe širší rozměry a jiný směr.

První cvičení byly arci vzlaštního druhu. Když ji pan Ramier svým učňům představoval, řekl:

„Panno Nivo! zajisté namluvilo se Ti mnoho zlého o mně? Pověz upřímně, jsem-li křiklavý, hněvivý, neustupný?“

Niva na ta slova odvětila čtveračivým úsměvem.

„Přesvědčíš se zajisté,“ mluvil dále p. Ramier, „že mně křivda učiněna a já nespravedlivě odsouzen byl. — Na zítřejší cvičení se prozatím čistě umyj a později uvidíme, co dále bude třeba.“

Po ukončení této předmluvy rozlehl se všeobecný smích mezi chovanci. Druhý den vypadala Niva úhledněji.

„Nyní,“ řekl Ramier, „přemýšli o svých rukou, dám Ti na to celých osm dní času.“

Po uplynutí naznačené lhůty započal Ramier své vyučování s nejmožnější péčí; vytknul jí hodiny k práci, přikázav zároveň, by se povždy vykávala, k čemu zbytek času vynaložila. Všechna její činnost podřízena byla dozorství, čemu se také ani matka Růženy, ani Choron neprotivili.

Při četných a dobře zosnovaných cvičeních měknul hlas Nivy a nabýval čistoty. Ramier spokojen pokroky své žákyně, počal pěstovati vývin duševní, což mu arci nemalou práci způsobilo. Tím právě chtěl vyrovnati a utlumiti její divokou povahu, k čemuž bohužel musel kolikráte použít hrubých prostředků, aby ji jen přinutil k poslušnosti a pravi-

delné práci. Najednou se zachtělo Růženě, svrhnouti se sebe péči učitelovu, ono jho, jež ji tížilo, a vrhnouti se do náručí předešlé svobodě a bezuzdnosti. Ramier byl v tom ohledu neustupný. S možnou laskavostí propůjčiv jí všechn svůj čas, byby i při tom jeho vlastní zaměstnání ujmu trpělo, staral se o vše, co k vychování jejímu nutné i prospěšné bylo, zkrátka, bděl nad ní otcovským okem.

Tak rostla Niva! — Nebyla to více ona bídná, zanedbaná dívka, kterou na ulici našel, nabyla nyní ušlechtilostí a úhledností. Ramier pohlížel na ni se zalíbením a jak mile ji někdo chválil, bilo mu radostně srdce. Povždy, když zpívala v čase učebním a rozlíhal se plný ton jejího hlasu, tu upřel Ramier na ni svůj zrak, rozechvěl se, zdržoval dech, by mu neušla ani jedna zvláštnost jejího zpěvu, by nezanedbal ani jeden okamžik, kde by ji mohl ještě v něčem poučiti. Ona byla předmětem jeho myslí, ozvěnou jeho duše! Ramier zasvětil tři nejlepší léta svého žití jejímu vychování, přinutil ji k poslušnosti u vykonávání rozkazů svých a dosáhnuv konečně cíle svého, rmoutil se nad dokonalostí své vlastní práce. Právě ta její poslušnost a stálá dobrota unavily mysl jeho a učinily jej nešťastným. Kdybych nyní našel u ní jen trochu odporu i svéhlavosti, řekl bych, že jsem na místo své žačky našel dívku sobě rovnou. Ramier zamiloval se do děvčete, jež vychoval s takovou přísností, a s nímž pokračoval ve vyučování beze všech ohledů. Pocity jeho byly tím větší, an je nesměl vyznat. Jak strhnout roušku, která je dělila od sebe? Jak odřící se otcovské péče, aby jí mohl vyznat city milence a pokleknouti před bytostí, jež se trásla při jeho pohledu? — Niva, která vše jenom jemu dlužna byla, která se ho stejně strachovala i stejně si ho vážila, jakby přijala pocitův od svého dobrodince nejméně očekávaných? Poslední čas byl p. Ramier příliš zamýšlený, ale také spokojený se šlechtným povoláním, ve které se sám zavázal, aby neomezeně mohl užívati důvěry, již ho mladá dívka obdařila.

Právě nyní převýšila žákyně všechny naděje svého učitele, rozvinula podivuhodnou schopnost v přednesu, ve výrazu a odstínování i jednotlivých podrobností. Pěkný, vzletupný její hlas líbil se všeobecně. Kolikráte ve škole zpívala, vždy ozval se bouřlivý, nekonečný potlesk. Ještě většího úspěchu dosáhla účinkováním ve společnostech. Obsypána byla nejen chválou, nýbrž i hojností darů se jí dostalo. A to vše povinna byla svému učiteli! — Tři leta již zasvětila Niva nauce a Choron jí posud neslyšel, až jistého dne r. 1829 projevil přání, aby vystoupila veřejně před obecnost. V naznačený den sešli se nejen všichni učitelé rozličných oddělení v témže ústavu, nýbrž i mnoho cizích osob, jež pověst mladé umělkyně zajímala. Že část obecnosti jí přála, část jí nepřála, jest věc přirozená. — Niva vedena svým učitelem, vystoupila na vyvýšení. Nadra její se mocně dmula. Ramier sedl jaksi mrzut k pianu, uhodil několika kordův, chtěje zmužilosti dodat mladé dívce, která právě začala arii Nicobiniho, již sl. Pasta tak umělecky povždy přednášela:

Or che son vicino a a te
Stanca son di palpitar,

a když nastoupilo místo:

Tanto amoro e tanto fè,

přehlušil potlesk její zpěv.

Choron se slzami v očích přiblížil se k vyvýšení a vrhnuv se na šiji její zlíbal ji, nemoha pro pohnutí ani jediného slova promluvit. Všichni chovanci povstali. Ramier nachýlil se ku klaviatuře, aby ukryl pocity, jenž v jeho duši bouřily. Niva vytrhnouc se z objetí Chorona, vrhla se Ramierovi do náručí. Byl to nejkrasší den v celém životě Ramierovu.

Od nějakého času rozmnožila se třída p. Ramiera o jednoho chovance jmenem Rifaut, který od prvního vstoupení do ústavu, zaujat byl hlasem i krásou Nivy. On stále byl při ní, stále se jí dvořil. Ramier brzy to zpozorovav, zarmoutil se a chtěl přetřhnout vzbuzující-se city; avšak jak to obyčejně, právě tím více je roznítil.

Jednu neděli měsíce května r. 1830 byli Ramier a Niva pozváni na oběd do jednoho nádherného a známého domu, avšak Niva omluvila se za příčinou své slabosti. Ramier šel tedy samotný. Hned po obědě jsa mrzut opustil společnost a ubíral se z Chausée d' Antin k ulici Babylone, kde Niva bydlela. Vrátiv se ještě k bulvaru des Invalides, koupil tam pěknou kytici pro ochuravělou. Pohřížen v myšlénkách aneb lépe řečeno v blahých blouzněních, ušel dvě lidské postavy k němu se blížit. Zrak se mu zakalil, nohy se pod ním třásly; chtěl odejít, ale nadarmo — musel se opřít o blízký strom. — Ubohý! poznal Nivu, kráčející pod ráměm Rifautovým. Posléze vzchopil se, a postoupil několik kročejů ku předu, nepromluvě ani slova k Nivě, která tímto neočekávaným setkáním-se překvapena, zarděla se studem nad vykonaným podvodem.

(Pokračování a dokončení.)

Z Rigy, dne 28. lipna 1863.

(První ruský mužský zpěv. spolek „Bajan — Frant. Hofbauer. — Šrámek. — Saar.)

Začátek jest učiněn! I Rusové mají svůj *první* mužský zpěvácký spolek a našemu městu náleží čest a chvála, že se v jeho lůnu zrodil. Brandýský „Bojan“ v Čechách našel bratra na půdě ruské v našem „Bajanu“, hujarém to mužském zpěváckém spolku, jenž právě ministeriální potvrzení z Petrohradu obdržel.

Zdejší Němci lámali si nad tím hlavu, co Rusové vlastně zpívají budou, poněvadž až dosud takřka žádných aneb jen málo čtverhlasných skladeb ruských se nalezá; avšak zdárný Čech, pan *Frant. Hofbauer*, někdejší žák Pražské varhannické školy pod K. Píčem, odpomohl prozatím tomuto nedostatku a dokázal, že i Rusové mají dosti hudby, aby rusky zpívatí mohli. Uvedl totiž několik pěkných a k tomu hodících se ruských písní pro mužský čtvero zpěv a prorazil jimi tak, že ho výbor „Bajana“ za svého ředitele vyvolil.

V neděli dne 26. lipna byla v císařské zahradě vrchního gubernéra první produkce „Bajana“, která řízením pana *Fr. Hofbauera* velmi skvěle vypadla. Jak známo, naznačuje jméno „Bajan“ ruského pěvce v šedověku, který s „Bardy“ starých Gallů velkou podobnost má, toliko s tím

rozdílem, že „Bajan“ vedle *zpěvu* a *básnictví* Bardů též *krasorečnictví* v sobě obsahuje. Z té příčiny jest „Bajan“ co titul našeho nového spolku tím významnější, poněvadž má účel vedle duchovních a světských zpěvů též *řečnictví* pěstovati. Zjev Bajana, jež spolek ve své pečeti má, jest národní Rus s odkrytou hlavou, jenž na gusle hraje:

Členové *Bajana* dělí se na 4 třídy: 1. *výkonní pěvci* s dobrými hlasy, kteří všechny příspěvky v stanovách určené platí; 2. *výkonní hosté*, kteří vynikající dobrým hlasem, prostředků nemají, aby příspěvky platili a tedy *bezplatně* se přijímají; 3. *milovníci zpěvu*, kteří se v zpěvu nezúčastňují, avšak všechny určené příspěvky platí; těmto členům přísluší hlavně právo, řečniti. 4. *Členové prolektorní*, čestný tento titul dostane se těm, kteří vzlaštní podporou k zdaru a rozkvětu „Bajana“ přispívají. Schůzky se budou *jednou* neb *dvakrát* za týden od 1. září až do 1. května odbývati. Spolek „Bajan“ čítá nyní 80 členů a stojí pod řízením pana *Fr. Hofbauera*.

V neděli tedy o 2. hod. odpoledne odebrali se členové „Bajana“, vzavše si od starosty p. Osipova praporek, k službám Božím do chrámu sv. Alexeje a odtamtud v slavnostném průvodu jsouce doprovázeni hudbou vojenskou, do císařské zahrady vrchního gubernéra.

Ve vkusně ozdobených prostorách shromáždilo se více než 200 zvaných hostů, mezi nimiž nejvyšší hodnostáři úřední, jmenovitě též JExc. pan civilní gubernér. O 4. hodině posadila se společnost k tabuli, při níž vojenská hapela střídavě se spolkem „Bajanem“ se slyšeti dali. „Bajan“ zpíval několik ruských, od Fr. Hofbauera pro mužský čtvero zpěv arranžovaných skladeb, z nichžto některé třikrát až čtyřikrát opakovány byly. První toast od přednosty spolku na J. Majcara ruského pronešený, byl s nadšením přijat; načež ruská národní hudba zavzněla. JExc. p. civilní gubernér z Oettingů pronesl v ohnivé řeči „Slávu“ na silný vývin spolku. Od zakladatele spolku, pana *Šafranova* došel z Petrohradu písemný pozdrav, jehožto přednes nejvdečnější pochvaly došel. Pan Hofbauer musel s nejprvnějšími osobnostmi na zdar spolku připíjeti, a byl po tabuli od nadšených Rusů [se seslí do výšky vyzdvížen a nešen.

Na to odebrala se celá společnost do zahrady, kdež průsvitný obraz „Bajana“, pak illuminace a ohňostroj až do 11. hod. večer pozornost obecnosti na se poutaly, načež se spolek „Bajan“ hudbou doprovázen do města odebral.

Pan *Hofbauer* získal si o náš zpěv. spolek nemalé zásluhy: neboť v krátkém čase arranžoval přes 40 kvartetů s ruským textem. Až spolek k větší dokonalosti dospěje, bude *veřejné národní koncerty* odbývati. K prvnímu koncertu chystá p. Hofbauer *ruskou kadrylu* od Ed. Nápravníka (vyjde u Lud. Fleischera v Praze).

Jedna z nejprvnějších hudebních notabilit jest p. *Šrámek*, rodem Čech (Pražan). Pan Šrámek mluví sice česky, avšak jak se zdá, jest jeho láska k vlasti velmi mdlá; přívrženců má málo a to za příčinou jeho nevládného se chování. Pan *Šrámek* byl zde několik let ředitelem divadla a osvědčil se co výtečný operní dirigent.

Z Čechů jest zde také pan *Saar*, žák Alex. Drey-schocka, jenž zde kapelnické místo u divadla zastává. Zdaž

se stane kapelníkem u nového divadla, ještě se na jisto neví, poněvadž se prý pro první rok opery dávati nebudou a tedy žádný kapelník neustanoví.

J. Daskov.

Z Prešpurku.

(Prof J. Vávra.)

„Dalibor“ přináší od času k času zprávy z cizích zemí, jak naši čeští rodáci hudbu vůbec a instrumentální vzlašť rozšiřují, provozují a pěstují.

I těch několik řádků bude o tétož témě jednati a seznámí obecnost české s výtečným krajanem, jenž si v krátké době velké vážnosti ve všech zdejších kruzích vydobyl. Je to pan Jan Vávra, Čech, professor slovanské řeči a zpěvu na zdejší vyšší škole reální. Jeho všestranná vědecká vzdělanost získala mu již dávno lásku a náklonnost jeho žáků a jeho důkladné známosti v hudbě co výkonného umělce i co hudebního spisovatele došly všeobecného uznání.

Zdejší spolek umělců čítá ho mezi svými skutečnými členy, hudební spolek zvolil ho za člena výboru spolku a za archiváře.

Dne 31. lipna t. r. ukončen byl na zdejší vyšší reálce školní rok slavnostným způsobem, jenž nejen u zvaných hostů, nýbrž i u žáků hluboký dojem učinil. Uspořádání všeho bylo důmyslné; neboť po deklamatorních přednáškách v uherské, slovanské a německé řeči následovaly *čtyřhlasové písně*, ež žáci vyšší reálky vedením pana profesora *Jana Vávry* přednášeli.

První číslo bylo: Hymnus od Erkla, byl vážně a tak precísně přednešen, že všechny přítomné v slavnostné nahladění mysli uvedl. Druhé číslo: Věčnost cnosti od *Rob. Führera* požaduje obezřelého řízení a výborných sil a že oběma požadavkům dokonale vyhověno bylo, vysvitlo ze skvělého výsledku. Nadšení ředitele zpěvu a pěvců uchvátilo i posluchače, a jevílo se v hlučné pochvale obecnstva. Pan prof. *Vávra* zvolil bezpochyby proto tuto píseň, poněvadž v hudebním ohledu přesná a takřka klasická jest, a jelikož u vyvedení jeho veliké nesnadnosti se naskytují, a konečně zvolil ji proto, aby osvědčil, že jeho žáci též nesnadné a velké pozornosti požadující kvartetta zpívati dovedou.

Zvláště líbily se ještě čísla: 5. „Vineta,“ sbor od Abta — 6. „Pozdrav studentův“ od Bernera — 7. „Hudební květomluva“ a „Ade“ od Kuntze. Velká obratnost žáků ve zpěvu osvědčila se nejpatrněji ve Führerově písni a v Abtově „Vinete;“ při první písni obdivovali jsme se jistotě žáků v intonaci a provedení, při druhém sboru krásnému pianu a crescendo, kteréžto vlastnosti se jen od rutinovaných a velmi zběhlých žáků požadovati mohou. Ze všeho vysvitá, že jen výtečné a obezřelé řízení takových skvělých úspěchů dosíci může.

Za tou příčinou zaznamenávám tyto výsledky našeho výtečného krajana do hudebních listů naší vlasti, aby se obecnost české dovědela, že statný syn Čechie v cizích zemích svou *materštinu* a své přirozené dědictví — *hudbu* pilně pěstuje a rozšiřuje. Jsem jist, že se mu lásky a vážnosti, kterých zde požívá, i v jeho vlasti od všech přátel umění dostane. Sláva mu!

???

Feuilleton.

Dopisy z Cech a Moravy.

Z Českých Budějovic, 29. července 1863. (Ženský zpěv. spolek.) Opět jest naše město o jeden spolek bohatší, a sice, který nejméně očekáván byl. Ženský zpěv. spolek — třetí to a dle samostatnosti první to v Čechách. V řízení a cvičení spolku toho uvázal se pan Josef Eil, muž to zajisté dokonalý a činný, což nám ručí, že pevnou rukou povede spolek ku předu, by v stejné řadě stál vedle jiných mužských spolků českých. A jak statně si tento spolek počíná, jest důkazem jeho první vystoupení, při slavném otevření místnosti zdejší jaré „besedy.“ Mílo bylo se požívat, když ty slečinky as 30 se svým panem ředitelem v čele, okolo 9. hodiny do sálu Besedy vstoupily, všechny v bílých šatech s červenými odznaky, v skutku radostné to překvapení bylo, nad těmito novými — hezkými zpěvačkami. K jedenácté hodině přednesly za všeobecné pozornosti na ten krátký čas svého cvičení velmi dovedně a skvěle čtyřhlasý sbor: „Slovanka jsem s duší s tělem.“ Hlučné, radostné a nadšené tleskání bylo odměnou tohoto prvního vystoupení a může těm spanilým dívkám k dalšímu pokroku a vytrvání pokynutím býti. Píseň se musela na všeobecnou žádost ještě opakovati. Konečně nemůžem ještě opomenout, panu Jos. Eilovi, řediteli, naše srdečné díky za neúhonnou obětavost a přičinlivost tímto veřejně vzdáti, jakož i těm spanilým div-

kám na zdar provolati. Jednatelem ženského zpěv. spolku jest horlivý p. Ant. Vojta. — O slavnostném otevření místnosti besedy Vám již zajisté Váš stálý dopisovatel obšírnější zprávu zaslal. —

Z Polné dne 23. července. (Beseda k oslavení zaražení čtenářského spolku dne 19. července 1863.) Konečně došly naše již dvakrát opravené stanovy čtenářské besedy vyššího stvrzení. Hned po obdržení jich usnesl se spolek k nové volbě přikročiti, anto výbor jen prozatímne zvolen byl. Volba se odbývala v místnostech spolkových dne 12. lipna b. r. a výsledek její jest následující: Za předsedu zvolen jest pan Ant. Šmidt, za místopředsedu pan Ad. Varhánek, za pokladníka pan Ondřej Sedlák; za výbory pánové: Valenta, Rasín, Lud. Klusáček, Ant. Klusáček, Frant. Janda, Ant. Sadil a J. Sequenc. Hned po volbě ujednáno bylo, že se otevření čtenářského spolku slavně zařídí, totiž: zpěvní a hudební zábavou, po které následovali má tanec, na den 19. lipna b. r. Beseda, při níž zpěv. spolek „Čestmír“ účinkoval, byla odbývána v místnosti divadelní a vypadla skvěle. Na jevišti stála ověncená podobizna Jeho Veličenství císaře Rakouského, plamenem ozářena, a při vyhrnutí opony zavzněla hymna Rakouská, hudbou doprovázena, načež provolávána třikrát sláva! Nyní měl býti přednešen proslov od Jil. Jahna panem Šmidtem co předsedou, nebyl ale od pana okresního

povoleno; pak následovalo: Overture — „Odpadlý od srdce,“ sbor od Křížkovského — „Svoji k svému,“ píseň s průvodem piana od Lud. Procházky — „Odvedeného prosba“ od Křížkovského — Overture „Ach, kým jsem zpěvným ptáčkem,“ dvojzpěv — „Loučení,“ píseň z věnce od Chmelenského — „Hlahol,“ pochod od Bendla — „Kde domov můj?“ Ku konci následoval tanec. —v—

Ze Skutče. (Svěcení praporu a výlety zpěv. spolku „Rubeše.“) Po dráhný čas již nepřinesl „Dalibor“ odtud žádné zprávy, jako by u nás veškerý život byl utíchl a zpěvácký spolek „Rubeš“ všeho působení se byl vzdal. Spolek náš, dosáhnuv od c. k. místodržitelství potvrzení navržených stanov a zvoliv ve valné hromadě nový výbor, dokazuje protivníkům, jenž snahy zpěváckých spolků vůbec zůmyslně aneb spíše z nevědomosti podezřívají, pak všem ducha času pochopiti nemohoucím, že ve zpěvu naše spása, naše velmoc leží. Vedle zpěvu pěstuje zároveň „Rubeš“ vzájemnost bratrskou s vůkolními spolky, s nimiž se při výletech schází. Tak učinil na vyzvání Chrastického spolku 18. května výlet do Podskalí. Zde v malebném, vysokými skalami ověšeném údolí zpívali oba spolkové, po bratrsku se pozdravivše a uvítavše, sbory, které četně shromážděné obecnost potleskem sprovázelo, zde bavili se všichni srdečně a nenuceně, a teprv když slunce za hory se bylo skrylo, nastoupila se cesta zpáteční. — Den 4. června, slavnost to Božího těla, stal se pro spolek náš památným; světil se totiž téhož dne prapor hlavním přičiněním nynějšího horlivého předsedy pana Vlacha opatřený. Prapor ten sestává z červené, bílé a modré vlněné látky; na jedné straně jest městským znakem, rozpolitým to štítem na polo bílé, na polo černě barveným, ozdoben; na druhé pak straně vyvedeno jest velkými písmeny jméno „Rubeš.“ Na Boží tělo po 9. hodině byl prapor z obydlí pana předsedy praporečkem p. Přibyslavským mezi zpěváky v řadách sestavené vynešen, při víření bubnů, zvucích pochodu z národních písní a ranách z hmoždířů skrze zástupy shromážděného lidstva do kostela nešen, kdež pro něj zvláštní místo upraveno bylo. Dříve, než ku svěcení se přistoupilo, zazpíval spolek „Otče náš“ od Bražského velmi zdařile. Když důstojný pan děkan s assistujícími veleb. pp. kaplany církevní obřady byl vykonal, zatloukány byly paními kmotrami s hesly „láska k Bohu“ — „láska k vlasti“ — „láska k zpěvu“ do tyče praporu hřebíky. Při zarážení hřebíků velebným duchovenstvem, okresním představenstvem a j. zpívaly dívky velmi dojemně píseň „Vzpomeň, ó královno milá.“ Po tom držel pan děkan řeč, v níž podotknul, aby spolek prapor nyní posvěcený vždy v uctivosti měl, zbožné, šlechtné a vlastenecké city zpěvem budil, a odevzdal jej na to do rukou praporečnickových. Za praporem poprvé kráčel spolek mužský i dívčí při slavném průvodu, který každoročně o Božím těle po náměstí k čtyřem oltářům tuto vystaveným se ubírá. Odpůldne téhož dne ztrávil spolek příjemným způsobem na blízkém Rychmburku, kamž jej hudba a veliký zástup lidí byl doprovázel. V knížecí zahradě předneseny byly sbory: „Staročeská“ od Škroupa — „Píseň cestujících po vlasti“ od Abta — „Šumavan“ od Jirgesa. Po ukončené utěšené zábavě chystali se všichni k odchodu, tu vystoupil tavnější pan farář Brychta a vypočítával v delší řeči zásluhy, jakých si byl Smil Flaška z Pardubic a pán na Rychmburce o národ a literaturu českou získal. Na řeč tu ubírali se všichni, podarené zábavě se těšíce, za praporem domů. — Dne 14. června podnikl opět spolek „Rubeš“ výlet do překrásného, romantickými krásami honosícího- se úžlabí sv.-Anenského, v němž kaple sv. Anny a lázně se nachází. Tam dostavil se též spolek Chrastický a Lužský. Ač počasí nepříznivé bylo a mraky stále deštěm hrozily, braly také naše jaré dívky ve výletu tom podíl. Po příchodu na určené místo odebrali se všichni do kaple, kdež dívčí sbor zapěl píseň „Zpomeň, ó královno milá,“ mužský pak spolek zazpíval píseň sv. Vojtěcha. Jak mile déšť jen poněkud ustál, shromáždili se členové všech tří spolků pod širým nebem kolem praporů a zpívali buď společně neb střídavě sbory: „Zpěv český“ — „Žezulinka“ — „Naprej“ — „Já jsem Slovan“ — „Marné výstrahy“ a j. Teprv k večeru opět rozloučili se spolkové a kráčeli s veselou myslí do domova svého. — Zmínky hoden také výlet uspořádaný dne 12. července do nedalekého háje, „Horka“ zvaného. Zde přednesly také dívky velmi dobře „Píseň Čecha“ a Škroupovo „Povzbuzení ku zpěvu“ vedle jiných mužským spolkem zdařile provedených sborů. Mimo to byly deklamace Rubešovy „Jindy a nyní“ a „Chvála malých“ výborně předneseny a hlučným potleskem odměněny. — Spolek „Rubeš“ zastoupen byl většinou členů též při svěcení praporu v Chrudimi a Vysokém Mýtě. — Ku konci dopisu svého musím se zmíniti, že slavnost Rubešova v měsíci srpnu b. r. odbýváti se nebude. Právě toho času, na který slavnost ta určena byla, budou se ve vůkolních městech Lito-myšl a Poličce prapory světiti a mimo to nutno jest, abychom se ku pěvecké slavnosti v Brně rádně připravovali a s jinými spolky českými v hojném počtu se dostavili. Jak jsem do-slechl, bude se slavnost Rubešova 6. září odbýváti. Lze očekávati, že zpěvácké spolky při ní co nejčetněji zastoupeny budou. J. Š.

Z ciziny.

Z Bílé Církve v Banátě. (Martin Nováček. — Česká hudební společnost.) Dne 26. lipna 1863 odbývala se zde veliká slavnost; bylať instalace našeho probšta, již přítomen byl Temešvářský biskup Bona, při čemž náš statý ředitel kůru, pan Martin Nováček Webrovu mši s velkým orchestrem asi padesáti spoluúčinkujících výborně provedl. K té slavnosti složil p. M. Nováček, zvláště patřící offertorium pro smíšený sbor s průvodem orchestru, taktéž graduale pro mužské hlasy, lesní roh, čello a flétau s doprovázením orchestru. Provedení všech skladeb bylo nanejvýš neuhonné a tak zdařilé, že se i starí nepamatují, že by zde něco podobného byli slyšeli. Pan Martin Nováček jest, jak již snad známo, Čech a nadaný skladatel nejen církevních, alebrž i světských skladeb, jmenovitě sborů, a bylo by žádoucí, aby jeho musa hodně plodů vlasti české poskytovala. — Před několika dny zavítala k nám dobrá česká hudební společnost a do hostince, kdež ona hrála, sešlo se mnoho Čechů, a zpívalo se česky až do rána. —b.

Kronika zpěváckých spolků.

* * * Výbor slavnostní k odbývání památky Rubešovy ve Skutči zaslal nám následující provolání: Pěvecký pozdrav Českoslovanským zpěváckým spolkům! Před drahnou dobou již oznámil podepsaný výbor v listech veřejných slavnost památky Rubešovy ve Skutči, při níž přeneseny budou ostatky oslavence na místo pomníku a památní deska se zasadí na dům, v němž tento šlechtného ducha byl vypustil. — Po překonaných překážkách doba slavnosti určena jest na den 6. září t. r. a rychle se blíží. — Netřeba nám dále odůvodňovati, kterak žádoucí jest, aby i tato slavnost národa našeho i oslavence samého byla důstojná. Uznávajíce však slabost vlastních sil k provedení úlohy tak veliké, vyzýváme slavné spolky zpěvácké, aby co možná nejhorlivějším účastněním-se v této slavnosti nám zdárné rozluštění úlohy naší umožniti ráčili. — Český jarý zpěv necht slávi národa pěvce! — Víme dobře, jakých obětí naši spolkové zpěváčtí již národu přinesli, víme předobře, jak četných a důležitých letos jim již bylo a bude provésti úkolu: avšak myslíme, že oslavení důstojné miláčka národa Frant. Jaromíra Rubeše je dosti mocnou pákou, aby i při slavnosti této naši spolkové zpěváčtí osvědčili nezlomnou vytrvalost a vznešené nadšení pro posvátné zájmy národní. — Slavností touto máť celý národ splatiti veliký

dluh vděčnosti svému pěvci, miláčku lidu: Rubešovi. — Program pěvecký jest tento: Při smuteční slavnosti: 1. Píseň při hrobu od Soukupa. — 2. Sbor „Slyš nás, Pane náš všemohoucí.“ — 3. Sbor „Salve Regina.“ — 4. Sbor „Animas fidelium.“ — Před odhalením památné desky píseň sv. Vojtěcha. — Při slavnostní besedě: 1. Sbor „Má otčina“ od Slavíka. — 2. Sbor „Zpomínky Jinošické“ na slova Fr. J. Rubeše, složil V. Horejšek. — 3. Sbor „Cikáni“ od Vogla — 4. „Zpomínka,“ slova od Fr. Rubeše, pro ženské a mužské hlasy složil Hnilička. — 5. Sbor „Děvám českým“ na slova Fr. J. Rubeše, složil a zpěv. spolku „Rubeš“ věnoval Ant. Förster. — 6. Sbor „Labe, naše Labe“ od J. Bergmanna. — Slavné zpěvácké spolky prosíme, aby nám o neznámé sobě sbory co nejdříve dopsali a také do 16. srpna oznámili, kolika členy v slavnosti naší se účastní, abychom v čas o ubytování a pohostění se postarati mohli. — Vyzývajíce ještě jedenkrát bujaré pěvce českoslovanské k hojnému účastnění-se v tomto díle národním, doufáme pevně, že naše prosby skvělý ověncí výsledkem. — Podrobný program celé slavnosti uveřejní se později.

Ve Skučici, 28. července 1863. Výbor slavnostní.

* * * Zpěvácký spolek „Úslavan“ v Blatné bude v neděli dne 30. srpna, — nikoliv 23. srpna 1863, jak novinami oznámeno bylo, — slaviti svěcení praporu. Slavnost tato bude odbývána v následujícím pořádku: V neděli o 10. hodině dopoledne konáno bude svěcení praporu na náměstí u sochy P. Marie, při němž všichni k slavnosti přichozí členové slavných zpěváckých spolků píseň sv. Vojtěcha zpívati budou. Po svěcení bude čtena mše sv. v chrámu Páně, při které se bude mše od L. Zvonáře zpívati. Po skončených službách božích půjdou zpěváckí spolkové ku hrobu zvěčnělého J. P. Koubka, kde se tichá modlitba vykoná, a pak „Otče náš“ od Bradského zapěje. Odtud odeberou se zpěváckí spolkové ku společnému stolování do hostince „u bílého lva.“ Za příznivého počasí bude odbývána pěvecká zábava v panské oboře o 5 hodině; za nepříznivého však počasí v sále „u bílého lva“ o 6. hodině. Program jest následující: 1. „Naše probuzení“ od L. Procházky — 2. „Rekŭv sen“ od K. Slavíka — 3. „Gdě je slavská domovina“ od Vintra — 4. „Má otčina“ od K. Slavíka. — 5. „Zpěv jinochů“ od Vogla — 6. „Na Prahu“ od Veita — 7. „Vltavo!“ od Vogla — „Kde domov můj?“ od Škroupa. — V sobotu dne 22. srpna bude se společná zkouška o 7. hodině odbývati.

* * * Zpěv. spolek „Vlastimil“ v Litomyšli odbývá dne 16. srpna t. r. svěcení svého praporu, jakož i 600-letou památku povýšení Litomyšle za město i posvátnou památku sv. Cyril-Methodějskou. Program: V 9 hodin ráno slavný obřad církevní na náměstí, při kterémž údové všech přítomných spolků zpěváckých píseň sv. Vojtěcha zpívati budou. V 10 hodin slavná mše sv. v děkanském chrámu Páně, při níž „Vlastimil“ Haslingrova vokální mši přednese. O půl 12. hodině společná zkouška k produkci v sále „u medvěda.“ Odpoledne ve 4 hodiny společný pochod na Karlov, kdež se následující skladby provedou. 1. „Deerám českým,“ od Görnera. 2. „Na Prahu“ od Veita. 3. „Vše jen k chvále vlasti a krále“ od Jelena. 4. „Ó vlasti má“ od Slavíka. 5. „Láska“ (dvoj-sbor) od Zöllnera. 6. „Český zpěv“ od Kallivody. 7. „Kde domov můj?“ od Fr. Škroupa. — V 7 hodin večír započne na Karlově taneční zábava. Vstupného do koncertu za osobu 20 kr., do plesu 60 kr., za dívky platí se do koncertu 10 kr. Pěvci ani do koncertu ani do plesu vstupného neplatí.

Výbor slavnostní.

* * * Prostějovský spolek zpěvácký „Orlice“ rozeslal tiské stanovy své, jakož i zvláštní pozvání k příznivcům zpěvu národního, aby buďto co výkonní aneb co přispívající údové k spolku přistoupili a v případě poslednějším co celoroční příspěvek pro 1 osobu 1 zl., pro celou rodinu 2 zl. panu Karlu Novotnému, pokladníkovi zpěv. spolku „Orlice“ v Prostějově, zaslali. Lze se nadíti, že při tak skrovném pří-

stupném značný počet přispívajících údů k tomu zpěv. spolku se přihlásí. I přáli bychom srdečně, aby si slovanský zpěvácký spolek v Prostějově pevné půdy získal a budoucnost svou pojistil, což se ovšem toliko vydatnou podporou horlivých vlastimilů státi může. Nynější snaha tohoto mladého spolku směřuje k tomu, aby si zřídil slušný prapor co odznak sjednocenosti, svornosti a statečnosti. Jak se dovídáme, hodlá značný počet členů Prostějovské „Orlice“ účastniti se velkolepé pěvecké slavnosti v měsíci srpnu, ku kteréž by pěvci již rádi s vlastním praporem svým do Brna zavítali.

* * * Zpěvácký spolek „Jaroslav“ v Lomnici (kraje Budějovického) odbýval včera dne 9. srpna 1863 svěcení svého praporu. Program byl následovní: Oddělení I. Slavnostní proslov. — O 10. hodině začátek svěcení praporu na náměstí. — Píseň sv. Vojtěcha. — Slavnostní řeč. — Průvod do chrámu Páně k službám Božím. — Oddělení II. O 3. hodině odpoledne začátek zpěvních a hudebních produkcí: 1. „Naprej“ od Jenka. — 2. Overtura k operě „hrabě z Essexu“ od Mercandante. — 3. „Odpadlý od srdce“ od Křížkovského. 4. „Na Prahu“ od J. V. Veita. — 4. Kavatina z opery „Car a tesar“ od Lortzinga. — 6. „Láska“ od Cherubiniho. — 7. „Lovecká“ od Maška. — 8. Směs z národních písní. — Oddělení III. V 8 hodin taneční zábava a deklamace.

* * * Zpěvácký spolek „Kovář“ v Čáslavi uspořádal dne 6. srpna 1863 v sále „u králeviče“ hudební zábavu spoluúčinkováním pianistky sl. Albiny Steinertovy. Program byl následující: I. 1. Overtura — 2. „Reformatori,“ sbor od Zöllnera. — 3. Polonaise od Liszta, čís. II., přednáší slečna Alb. Steinertova. — 4. „Opustěný,“ píseň s doprovázením piana na slova B. Jablonského od Frant. Kavána — 5. „Šumavan,“ sbor od P. Jirgesa. — II. 6. „Vávra,“ komický sbor od Nápravníka — 7. Fantasie „la Somnambula“ od Thalberga, op. 46., přednese sl. Steinertova. — 8. „Růže,“ píseň s doprovázením piana od Vojtěcha Preislera — „Modlitba země,“ sbor od Zöllnera.

* * * Spojené zpěv. spolky Čáslavský „Kovář“ a Kutnohorský „Tyl“ uspořádali dne 9. srpna 1863 výlet do háje blíže Třebešic (na tak zvaný Gloriet). Program zpěvů, jež oba spolky společně přednášely, byl následující: 1. „Naše probuzení“ od Lud. Procházky. 2. „Pochod“ od Al. Strebla. 3. „Píseň Šumavanů“ od Jirgesa. 4. „Vávra“ od Ed. Nápravníka. 5. „Těšme se blahou nadějí“ od Ferd. Hellera. 6. „Píseň cestujících po vlasti“ od Abta. 7. „Naprej,“ pochod od Jenka. 8. „Kde domov můj?“ od Škroupa. Mezi jednotlivými zpěvy přednášela Čáslavská kapela hudební skladby.

* * * Zpěvácký spolek Humpolecký „Čech a Lech“ slaviti bude svěcení praporu dne 30. srpna. Program slavnosti přistě.

* * * V Golčovu Jeníkově zaražen jest též zpěvácký spolek, jenž přijal jméno „Václav.“ Stanovy jeho došly již místodržitelského potvrzení.

* * * Zpěvácký spolek v Počátkách podnikl dne 9. srpna b. r. výlet do lázni sv. Kateřiny, kdež se výroční památka svěcení praporu slavila. Za tou příčinou zval nejen vůkolní spolky zpěvácké, nýbrž i všecky milovníky zpěvu.

* * * Pan Frant. Janda, technický učitel na reální škole v Pardubicích, zařizuje tam ženský zpěvácký spolek a kojíme se nadějí, že při jeho horlivosti a vytrvalosti jakož i při dobré vůli spanilomyslných dívek Pardubických podniknutí to se podaří.

* * * Ženský zpěv. spolek v Sušicích vedením pana Görnera k otěšení rozkvétá a hodlá uspořádati o prázdninách výlet na Svatobor do lázni Vodolenských.

Ochotnická divadla.

— Na ochotnickém divadle v Zbirově dávaly se k dobrému účeli dne 9. srpna veselohry: „Dvě postele

v jednom pokoji“ — „Černý Petr“ — a „Rekrutýrka v Kocourkově.“

Z Prahy.

— Theoreticko-praktické zkoušky žáků varhanické školy obou roků odbyvaly se dne 30. lipna 1863 v místnostech ústavu. Žáci prvního roku pod prof. Blažkem odpovídali na otázky z harmonie jim předložené obratně a dokázali i zručným vypracováním rozličných příkladů na tabuli, že jsou účastni výborné metody páně Blažkovy. Zvláště slušno jmenovati co žáky nadané a pilné Alex. Holého, Karla Henricha, Karla Karasa, Ant. Martinky, Fr. Ondříčka a Jul. Winklera. Z těchto doprovázel Fr. Ondříček na varhany octetto H-moll od A. Caldary, Karel Martinka Hymnus D-dur od W. A. Mozarta, Alex. Holý dvojpěv ze „Stabat mater“ od Astorgy a Karel Karas Quoniam s fugatem na Amen z velké mše B-dur od F. Brixioho. Zkouška žáků druhého roku pod řed. Jos. Krejčím nevypadla tak dobře, jak druhdy pod ředitelem Pičem; zvláště zdají se modulace býti Achillovou patou všech žáků druhého roku; bylť s málo vyminkami slabé. Co se pokusů kompozičních žáků druhého roku dotýče, byly praeludium Karla Ulbrichta a pak fuga D-dur od Jindr. Vacka práce nejzdařilejší; méně zdařilé bylo praeludium Es-dur od Šedivého a fuga G-moll od Jana Malata. Ku konci přednášeli žáci skladby s obligátním pedálem. Mezi žáky letošního roku objevil se též na programu pan Dr. rytíř L. Zelenški, jenž již před dvěma lety varhanickou školu absolvoval, a již tehdy trio od Š. Bacha přednášel. Divíme se velice, jak může ředitel Krejčí dávno již absolvované žáky ke hře připustiti; vždyť ti nemohou býti žádným měřítkem při posuzování prospěchu žáků varhanické školy, kteří letos absolvovali, a jednání takové nemůžeme si jinak vysvětliti, než že pan ředitel za jeden rok si žádného žáka ve hře vycvičiti nemůže neb nedovede a že tedy k absolvovaným útočistě bráti musí. Tak daleko to již přišlo s varhanickou školou! Tedy pan Zelenški musel slávu pana Krejčího na nohy pomoci a přednášel na varhany první velkou sonatu o třech klavesnicích od Jos. Krejčího op. 34 (nová). Nevíme vlastně, co to slovíčko „nová“ má znamenati; neboť neznáme žádnou starou první sonatu od Krejčího. Ostatně hrál p. Zelenški velmi zběhle těžkou tuto sonatu a dokázal, že se nadaný umělec při pilných studiích za 1 rok více než za tři léta může naučiti. Jindr. Vacek hrál pěkně 2 přehry chorální a velkou fugu H-moll od Šeb. Bacha; taktéž Jos. Šedivý nepatrnou chorální přehru od M. Fischera a velkou krásnou fugu jmeno „Bach“ od Schumanna. Jan Malat přednášel passagagliu do C-moll od Šeb. Bacha pracně, neboť skladba ta převyšuje jeho síly. Chvalně počínal si Karel Ulbricht, jenž koncertní variace od Rinka slušně provedl. Odměnami poctěni byli následující žáci: Jan Malat první, Jindr. Vacek druhou, Karel Ulbricht třetí a Josef Šedivý čtvrtou. Výsledek zkoušek nebyl takový, jakýž jsme právem očekávati mohli.

— Koncertní zábava, kterouž pan Ferd. Heller ve čtvrtek dne 23. lipna na ostrově střeleckém uspořádal, nedošla pro nepříznivé počasí takého účastenství, jakého opravdu zasluhovala. V zábavě této účinkoval „Hlahol“ a provedl následující sbory: Na „Prah“ od V. J. Veita, chór strážcův od W. Zelenšského, pochod z národních písní od Bendla, „Zbezpečení“ sbor od L. Procházky, vítězný pochod z opery „Záboj“ od J. L. Zvonáře, „Vzhůru ku zpěvu“ dvojsbor od Ed. Nápravníka; „píseň o vlasti“ od J. L. Zvonáře; „Vlasti“ dvojsbor od Procházky. Jelikož již mnoho členů „Hlaholu“ na prázdniny se odebralo, byl tentokrát slaběji zastoupen; provedl však všechny sbory s náležitou správ-

ností. Že by tak mnohý sbor v sále lépe se byl vyjímal než pod širým nebem, nedá se upříti; nieméně došly některé sbory velké oblíby, jmenovitě pochod z národních písní, sbor střelcův, vítězný pochod ze „Záboje“ a mnohé jiné. Po Nápravníkově sboru strhl se liják a zábava byla přerušena. Mezi přítomnými hosty nacházel se p. H. Vojáček z Petrohradu a p. Mráček z Ameriky.

— Pan Ferd. Náprstek vypisuje cenu 100 zl. r. č. s dvěma akcessity po 30 zl. a 20 zl. r. č. za původní jednoaktové veselohry. Veselohry mohou býti buď veršem neb prosou sepsány. Lhůta k zaslání veseloher trvá až do listop. 1863. Soudcové jsou pp. J. Neruda, P. Švanda a Vávra-Haštalský. Rukopisy veseloher zasílány buďtež p. Ferd. Náprstkovi, čís. 292—II. Černý pivovár. Dále vypisuje p. Náprstek cenu 607 zl. s dvěma akcessity po 100 zl. a 50 zl. na sepsání původních historických dramát z dějin slovan-ských. Lhůta k zásluce trvá do 30. dubna 1864. Soudcové jsou: pp. Dr. Lad. Rieger, Dr. Šohaj, V. Vávra-Haštalský, Vrtátko, prof. Zelený. Rukopisy dramát nechť se zasílají panu Ferd. Náprstku čís. 292—II.

— Slečna Alojsie Blažkova engažována jest od roku 1864 s velmi příznivými výminkami u dvorní opery v Mnichově.

— Pan Ješko, kapelník u c. k. pěšího pluku Wernharda, Pražanům snad ještě v dobré paměti, zemřel v Mohuči n. R. dne 31. m. m.

— Pan Josef Mašner, bývalý žák Pražského konservatoria, engažován jest u cis. divadla v Tiflisu (v asiatském Rusku), kamž se dne 4. t. m. odebral.

Hudební literatura. Nákladem Ludevíta Fleischera v Praze vyšly právě následující nové skladby: „Pozdrav Českám,“ fantasie na písně české pro piano od Jos. Illnera, skladatele velmi oblíbené fantasie „Čechův sen;“ dále „Upomínka na Habrovany,“ fantasie pro piano od Jos. Illnera. První stojí 1 zl., druhá 80 kr. Obě tyto fantasie vynikají obratným zosnováním a spracováním a dojdou zajisté velké oblíby. Neméně zajímavé skladby jsou dva kusy pro piano „Otázka a odpověď“ od Grünbergra (60 kr.) Záslužná práce jest Romance a Capriccio pro piano od rytíře Savenaua (1 zl. 60 kr.) V tomtéž skladě vyjdou co nevidět tři písně od Záhorského, jakož i nové sbory, na kteréž již napřed obecnost upozorňujeme. — „Tři sbory pro mužský sbor“ jest titul nových z písní národních uvitých pochodů od Karla Bendla, které „Záboji“ Sedlčanskému věnovány jsou. Pochody tyto jsou snadno k vyvedení a vynikají přirozeným a pěkným vedením hlasů a hodí se výborně k výletům. Stojí 1 zl. 20 kr. v kněkupectvích, u skladatele pana Bendla (v Praze čís. 187—II.) toliko 95 kr. — Zajímavý jest též nově vyšlý vlastenecký sbor „Svoji k svému“ od Karla Bendla. Dobré pojmutí slov a vyjádření jich hudbou, ráznost a ušlechtilost myšlének jsou vlastnosti tohoto sboru, jež k slavnostem doporučujeme. Stojí v kněkupectvích 1 zl., u skladatele však 90 kr.

Nákladem Šálka a Wetzlera vyšla právě pěkná skladba: Kadryla z horvátských písní národních, pro sbor mužský sestavil Slav. Lžičar, jižto zpěv. spolek „Kolo“ v Záhřebě vydal. Kadryla tato je obratně z písní horvátských sestavena a vyniká přiměřeným a snadným vedením hlasů, čímž jest všem českoslovanským zpěv. spolkům přístupna.

Listárna.

Slav. zpěv. spolku v Lomnici. Pan Hynek Mykura, co předseda zpěv. spolku byl na objednacím lístku na 2 exemp. „Průvodce“ podepsán. — Pánům hudebníkům. V naší kanceláři leží na skladě krásné housle od mistra Strnada v ceně 100 zl. — Panu J. V. Mast... v Lomnici. Neobdrželi jsme ničehož.